

*Ірина Ящищак,
менеджер відділу з Соціальної роботи
Sincere Care Agency (Нью Йорк, США),
випускниця аспірантури (ОНП «Соціальна робота»),
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка*

Науковий керівник: **Наталія Олексюк,**
*доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри соціальної роботи та
менеджменту соціокультурної діяльності,
Тернопільський національний педагогічний
університет імені Володимира Гнатюка*

ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ СТУДЕНТІВ В УНІВЕРСИТЕТАХ США НА ЇХ АКАДЕМІЧНІ ДОСЯГНЕННЯ

Постановка проблеми. Одним із основних напрямів діяльності сучасних закладів вищої освіти, у тому числі – університетів, є забезпечення оптимальних умов для здобуття студентами знань, формування у них умінь й навичок майбутньої професійної діяльності та особистісного зростання. Усього переліченого можна досягнути за умови налагодження ефективної соціальної підтримки здобувачів освіти. Адже, саме соціальна підтримка студента забезпечує його впевненість у подоланні труднощів пов'язаних із професійною підготовкою, віру у власні сили та вселяє надію на успішне працевлаштування у майбутньому [3, с. 140].

На жаль, в більшості університетів України соціальна підтримка студентів перебуває лише у стадії зародження і часто зводиться до надання пільг/стипендій, а в окремих випадках – психологічної допомоги. Саме тому, сьогодні надзвичайно важливим завданням для науковців є вивчення змісту, умов, особливостей соціальної підтримки студентів в університетах США, її впливу на якість професійної підготовки майбутніх фахівців, а саме на їх академічні успіхи та можливостей імплементації кращого досвіду в закладах вищої освіти України [1, с. 90].

Метою нашого дослідження стало вивчення впливу соціальної підтримки студентів в університетах США на їх академічні досягнення. У процесі дослідження ми послуговувались методами аналізу, синтезу, дедукції, систематизації та порівняння. Метод аналізу використовувався

для детального дослідження соціальної підтримки студентів як складної системи, яка має психологічну, психоемоційну, соціальну та культурну складову, і яка спрямована на забезпечення стабільної мотивації студентів та запобігання вигоранню й стресу. За допомогою методу синтезу із даних, отриманих в результаті аналізу, було виокремлено різні аспекти соціальної підтримки. Метод дедукції використано для дослідження соціальної підтримки на основі істинних припущень, які вказують на необхідність підтримки для збереження психологічної стійкості людей у періоди стресу. За допомогою дедукції було визначено поняття об'єктивної та суб'єктивної підтримки. Метод систематизації використано для обґрунтування місця соціальної підтримки в загальній системі підготовки майбутнього фахівця поряд з академічною, сервісною та технічною підтримками. За допомогою методу порівняння було виявлено різницю між результатами дослідження серед українських та американських студентів. Аналіз наукових публікацій допоміг скласти обґрунтовану думку про об'єкт дослідження та впевнитися у позитивному впливі соціальної підтримки на здобутки студентів. Поряд з цим, головним методом збору інформації ми обрали метод анкетування, що дозволив комплексно оцінити вплив соціальної підтримки студентів університетів США на їхні академічні досягнення.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, соціальна підтримка студента у широкому розумінні – це система заходів матеріального та нематеріального характеру, спрямованих на допомогу йому в запобіганні виникненню, чи вирішенні проблем (соціальних, психологічних, педагогічних, економічних, побутових), з якими він не може впоратись самостійно [6, с. 2]. Соціальна підтримка покликана мотивувати здобувача освіти до саморозвитку, самовизначення та самореалізації, підтримувати його ініціативу і творчість та, звичайно, оптимізувати його академічні досягнення (успіхи) [7, с. 184]. Соціальна підтримка студента у вузькому розумінні – це його суб'єктивне відчуття піклування про себе з боку батьків, друзів, одногрупників, викладачів та належності до сприятливого соціального середовища (впевненість у тому, що тобі довіряють, тебе люблять, цінують, підтримують соціальну взаємодію). У стресовій ситуації саме соціальна підтримка допомагає студенту знизити власну тривожність, уникнути вигорання тощо [6, с. 3]. Зміст соціальної підтримки студента залежить від особливостей кожного окремого

випадку, а результативність визначається рівнем задоволення його соціальних потреб при оптимальних витратах [3, с.139].

Соціальна підтримка – це складне поняття, що охоплює різноманітні конструкції, але його можна розділити на два типи: об'єктивна та суб'єктивна підтримка, включаючи матеріальну підтримку і мережеву підтримку (стабільні соціальні стосунки, такі як шлюб, колеги, друзі тощо, а також нестабільні соціальні контакти, такі як неформальні групи тощо), що не залежить від сприйняття індивіда [1, с. 80-81]. Розрізняємо чотири джерела соціальної підтримки студентів у освітньому контексті: підтримка батьків, вчителів, однокласників та близьких друзів. Також існує чотири аспекти соціальної підтримки: емоційний (визначається як емоційна присутність близької людини, коли це потрібно та демонструється за допомогою різних почуттів (довіра, турбота, співчуття, любов, прийняття, інтимна взаємодія тощо); інструментальний (визначається як надання допомоги в різних формах, наприклад, позичання грошей, допомога у складній ситуації, спільне проведення часу та надання необхідних матеріалів); інформаційний (визначається як надання знань, порад, інформації, пов'язаної з проблемою, підказки щодо альтернатив вирішення тощо); оцінювальний (визначається як надання оцінювального зворотного зв'язку та надання винагороди (усне ствердження, висловлювання похвали та висловлювання зворотного зв'язку щодо прогресу), а також передбачає конструктивну критику або оціночні пропозиції як метод самооцінки) [5, с. 130-132; 7, с.186].

Дослідження, проведені рядом вчених показали, що соціальна підтримка студента в першу чергу значно впливає на його академічну залученість (поведінку, фізичний, емоційний та інтелектуальний стан особи, який мотивує її якісно виконувати роботу, характеризується трьома факторами (енергійністю, відданістю та заглибленістю в процес навчання) і виявляється у їх ініціативності, допомозі у вирішенні проблем, впливі на прийняття рішень в університеті та ін.) [2, с. 16].

За допомогою проведених розрахунків було виявлено значний взаємозв'язок між соціальною підтримкою студентів університетів та їх успішністю, що є вагомим елементом академічних досягнень. Окрім того, доведено, що соціальна підтримка позитивно впливає на психологічний стан здобувача освіти, його мотивацію до знань, стосунки з оточенням і навіть на майбутній кар'єрний успіх. На думку респондентів, саме

соціальна підтримка гарантує психологічну стабільність, запобігає емоційному вигоранню, знижує рівень стресу та тривожність [7, с. 189]. Вагомо, що зміст соціальної підтримки студентів в університетах США охоплює не лише інформаційну діяльність, спрямовану на запобігання розвитку у них депресії/тривожності, а й проникає в усі сфери їх життя з метою гарантування їм різносторонньої підтримки, налагодження соціальної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу, встановлення нових соціальних контактів і особистісного розвитку [4, с. 174].

Висновки. Таким чином, отримані нами результати підтверджують позитивний вплив соціальної підтримки студентів на їх академічні досягнення та покращення якості навчання в цілому, що, в свою чергу, сприяє підвищенню значущості вищої освіти та, у перспективі, економічному розвитку країни за рахунок збільшення кількості справжніх фахівців в усіх сферах. Саме тому, вважаємо за необхідне рекомендувати закладам вищої освіти удосконалювати вже діючі програми соціальної підтримки студентів, та запроваджувати такі програми в тих закладах, які їх ще не мають. Це стосується і освітніх установ, які функціонують в сучасній Україні, оскільки в період війни студенти потребують особливої соціальної підтримки (специфічних її напрямів, видів і механізмів).

Подальші дослідження соціальної підтримки студентів, на наш погляд, повинні зосереджуватись на визначенні її ефективності з врахуванням академічних очікувань здобувачів освіти, рівнів їх стресостійкості, а також особливостей програм підготовки. Особливої уваги заслуговує також соціальна підтримка викладачів закладів вищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Baria K., Gomez D. (2022). Influence of social support to student learning and development. *International Journal of Research Studies in Education*, 11 (2), pp. 69-97.
2. Cheng S., Deng M., Yang Y. (2021). Social support and student engagement among deaf or hard-of-hearing students. *Communication Disorders Quarterly*, 43 (1), pp. 15-22.
3. Drageset J. (2021). Social Support. In: G. Haugan, M. Eriksson (Eds.), *Health Promotion in Health Care – Vital Theories and Research* (pp. 137-144).

4. Martirosyan N., Bustamante R., Saxon D. (2019). Academic and social support services for international students: current practices. *Journal of International Students*, 9 (1), pp. 172-191.

5. Saefudin W., Sriwiyanti S., Yusoff S. (2021). Role of social support toward student academic self-efficacy in online learning during pandemic. *Journal of Educational Thought and Research*, 19 (2), pp. 133-154.

6. Vargas-Madriz L., Konishi C. (2021). The relationship between social support and student academic involvement: the mediating role of school belonging. *Canadian Journal of School Psychology*, 36 (1), pp. 1-14.

7. Ящищак І. В. (2022). Напрями соціальної підтримки студентів в університетах США. *Соціальна робота та соціальна освіта. Наукове видання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. Випуск 1 (8). С. 183-190. URL: <http://srsou.edu.ua/article/view/262715> (дата звернення: 13.03.2023).

СЕКЦІЯ 2. Соціальна робота: виклики сьогодення

*Ольга Агакішиєва,
аспірантка кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи,
спеціальність 231 Соціальна робота,
Київський університет імені Бориса Грінченка*

Науковий керівник: **Ренате Вайнола,**
*доктор педагогічних наук, професор
м. Київ, Україна*

ВПЛИВ ІНТЕРВІЗІЙНИХ ГРУП НА ФОРМУВАННЯ ПСИХОЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ СТУДЕНТІВ-ВОЛОНТЕРІВ

Постановка проблеми. Волонтерство – це важлива складова розвитку суспільства, яка допомагає людям у разі потреби та забезпечує зміцнення взаємодії між людьми різного віку, соціального та економічного стану. Студентське волонтерство не тільки розвиває соціальну відповідальність та активну громадянську позицію, але й допомагає формувати психоемоційну стійкість. Інтерв'язійні групи, що включають студентів-волонтерів, можуть мати значний вплив на формування психоемоційної стійкості. Участь у таких групах дозволяє